

כתב תביעה

התובעים:

1. יונה סיאני, ת.ז. 041467093
רח' קיבוץ גלויות 30, הוד השרון
טל: 0525975597
shlomoseancee@gmail.com

2. איתמר הפלר, ת.ז. 214894263
רח' גלבוע 28, חיפה
טל: 050-7427591
Itamar.haifa@gmail.com

3. איתי הפלר, ת.ז. 033776105
רח' העצמאות 57, חיפה
טל: 04-8511280
itai@Hoefler.co.il

4. טליה לביא, ת.ז. 214936783
רח' נתיבי עם 10, ירושלים
טל: 0544777130
0544777130g@gmail.com

5. גבריאל לביא, ת.ז. 031655201
רח' נתיבי עם 10, ירושלים
טל: 0544777130
0544777130g@gmail.com

כולם ע"י ב"כ עו"ד עידו שטיינר, מ.ר. 38933
רח' מעלה השחרור 7, חיפה
טל: 04-8265777, פקס: 04-8265776
ido@isrr-law.co.il

- נ ג ד -

הנתבעת:

אגד חברה לתחבורה בע"מ, ח.צ. 51604118
רח' רחוב מנחם בגין 5, בית דגן 5020000

מהות התובענה: צרכנית, כספית, השבה, צו הצהרתי
סכום התביעה האישי לתובעים: 45 ₪
סכום התביעה הקבוצתי: 3,780,000 ₪
אגרה על פי פרט 11ב לתוספת לתקנות בתי המשפט (אגרות): 5,959 ₪
האם קיים הליך נוסף בבית משפט או בבית דין, בקשר למסכת עובדתית דומה: ת"צ
9775-01-23 פלונית נ' אגד
גמול ושכ"ט מוצעים לתובעת וב"כ: כמפורט בסעיף 64 לבקשה

חלק שני

1. התובעים הינם נוסעים של הנתבעת הזכאים להנחה ואשר חויבו בתעריף מוגדל בגין נסיעה ללא תיקוף.
 2. הנתבעת גבתה מהם תעריף מוגדל ללא הפחתת התעריף בהתאם לזכאותם להנחה וזאת בניגוד לדין החל.
 3. לבית המשפט הנכבד סמכות מקומית לאור העובדה שהנתבעת מספקת את שירותיה ברחבי הארץ וסמכות עניינית לאור סכום התביעה.
- בית-המשפט הנכבד מתבקש בזאת ליתן את הסעדים הבאים:

הצהרתי

לקבוע כי על הנתבעת להעניק לחברי הקבוצה המחויבים בתעריף מוגדל הנחה בהתאם לזכאותם;

כספי

לחייב את הנתבעת להשיב לכלל חברי הקבוצה את שווי הפגיעה הכלכלית שנוצרה עקב הפגמים בהתנהלותה בתוספת ריבית והצמדה עד מועד ההשבה;

ואלה נימוקי התובענה:

כל הנטען בתובענה זו נטען במצטבר ו/או לחילופין, הכל לפי הדבק הדברים והקשרם. ההדגשות אינן במקור, אלא אם צוין אחרת במפורש.

א. הצדדים

4. הנתבעת הינה חברת התחבורה הגדולה בישראל.
5. התובעת מס' 1 הינה קשישה בת 83 ומאובחנת במחלת האלצהיימר. על פי מכתב דרישה מיום 23.3.23 היא נדרשה ע"י הנתבעת לתשלום סך של 253 ₪.
6. דרישה זו כוללת סך של 100 ₪ מכח סעיף 61ה(א)(1) לפקודת התעבורה[נוסח חדש] (להלן: "פקודת התעבורה") כתעריף מוגדל בגין אי תשלום דמי נסיעה (להלן: "תעריף מוגדל") והוצאות גבייה בסך 153 ₪ מכח סעיף 81א לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1981 (להלן: "חוק ההוצל"פ"). יצוין כי עקב מצבה הרפואי של התובעת מס' 1 זכרון האירוע נשכח ממנה.
7. בכל מקרה, בעת האירוע הפקח לא טרח כלל לוודא את זהותה, כאשר התובעת מס' 1 זכאית מראש לנסיעה חינם עקב גילה. ואולם, פניות בנה של התובעת מס' 1 אל הנתבעת העלו חרס והיא נאלצה לשלם את מלוא דרישת הנתבעת מחשש שיפתחו כנגדה הליכי גבייה.

- דרישת תשלום מיום 23.3.23 לתובעת מס' 1 והקבלה על תשלום החוב מצ"ב כנספח 1
- 8. התובע מס' 2 הינו קטין תושב חיפה, תלמיד כיתה יא'. ביום 7.5.23 נסע משכונת מגוריו לאזור העיר התחתית באוטובוס ושכח לתקף את כרטיס הרב קו שלו.
- 9. לאור אי התיקוף קיבל התובע מס' 2 דרישה לתשלום תעריף מוגדל בסך 100 ₪ מפקח הנתבעת.
- דרישת תשלום לתובע מס' 2 מיום 7.5.23 מצ"ב כנספח 2
- 10. אביו של התובע מס' 2, התובע מס' 3, הגיש בשמו ערעור ביום 8.5.23 במסגרתו הבהיר כי הנער מרבה לנסוע עצמאית וכי התיקוף נשכח בתום לב ואולם הערר נדחה בו ביום והדרישה שולמה במלואה.
- תשובה על הערעור מיום 8.5.23 ותיעוד תשלום החוב של התובע מס' 2 מצ"ב כנספח 3
- 11. התובעת מס' 4 הינה קטינה תושבת ירושלים אשר לשם הגעתה לבית הספר נדרשת לשירותי הנתבעת באופן יומי. במסלול מביתה בשכונת רמות לגבעת שאול היא נדרשת להחליף אוטובוס בצומת רמות.
- 12. ביום 9.1.23 עלתה התובעת מס' 4 בצומת רמות לאוטובוס אגד שהיה צפוף מאוד. לפקח שניגש אליה היא הראתה כי תיקפה בתחילת הנסיעה וכי לא ניתן היה לתקף באוטובוס לאור הצפיפות ואולם נענתה בשלילה ונקנסה בסך של 100 ₪.
- 13. ביום 24.4.23 התקבלה דרישת תשלום מטעם הנתבעת על סך 325.87 ₪ המורכבת מתעריף מוגדל בסך 100 ₪, הוצאות גבייה בסך 223 ₪ והפרשי הצמדה וריבית בסך 2.87 ₪ שנדרשו מכח סעיף 1א81 לחוק ההוצל"פ אשר שולמו ביום 15.5.23.
- דרישת תשלום מיום 24.4.23 וקבלה על תשלום מיום 15.5.23 של התובעת מס' 4 מצ"ב כנספח 4
- 14. בעקבות ערר שהגיש אביה של התובעת מס' 4, ניתנה תגובת הנתבעת מפי ב"כ. במסגרת זאת נטען כי הדוח הועבר לטיפול משרד עו"ד רק ביום 21.3.23 ומכתב הדרישה נשלח לכתובת הרשומה אך המסירה נכשלה ולכן נדרשה פניה לאיתור אשר הגדילה את הוצאות האכיפה.
- ערר לעניין התובעת מס' 4 ותשובת ב"כ הנתבעת מצ"ב כנספח 5
- 15. התובעת מס' 1 ביצעה פניה מוקדמת לנתבעת ביום 2.5.23 בטענות העולות במסגרת זו ואולם זו לא מצאה לנכון להשיב לה.
- פניה מוקדמת מיום 2.5.23 מצ"ב כנספח 6

ב. טענות התביעה

16. בבסיס בקשה זו עומדת טענה מהותית אחת: הנתבעת גובה את התעריף המוגדל מבלי ליתן את ההנחה המגיעה לזכאים במסגרתו.

17. במסגרת סעיף 61 לפקודת התעבורה נקבע כך:

"הנוסע בלא כרטיס (תיקון מס' 94) תש"ע-2010

61ה. (א) (1) הנוסע בלא כרטיס, וכן מי שאינו מציג או שאינו מוסר את כרטיסו לפי דרישה, כאמור בסעיף 61ב(ב), חייב לשלם את דמי הנסיעה בעד המרחק שנסע לפי תעריף מוגדל שפורסם המפקח על התעבורה ברשומות, ובלבד שלא יעלה על 180 שקלים חדשים; (2) המפקח על התעבורה יקבע את התעריף המוגדל כאמור בפסקה (1), בשיעורים שונים, בהתחשב בדמי אותה נסיעה ובהתאם לנסיבות, וכן יקבע נסיבות שבהן יהיה אדם פטור מתשלום התעריף המוגדל;

(3) הסכום האמור בפסקה (1) יעודכן ב-1 בינואר בכל שנה, לפי שיעור עליית המדד שפורסם בחודש נובמבר שקדם ליום העדכון לעומת מדד חודש יולי 2008, ויעוגל לשקל החדש הקרוב; לעניין זה, "המדד" – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

(ב) התעורר ספק בדבר התחנה שבה עלה הנוסע לאוטובוס, יחושבו דמי הנסיעה מתחנת המוצא של האוטובוס.

(ג) התעריף המוגדל לפי סעיף זה ישולם לפי דרישה לנציג בעל הרישיון.

(ד) אין בתשלום התעריף המוגדל לפי סעיף זה כדי לגרוע מהאחריות הפלילית בשל נסיעה באוטובוס בקו שירות בלא כרטיס תקף, או בשל אי-הצגה או אי-מסירה של כרטיס לפי דרישה כאמור בסעיף 61ב(ב).

18. ואכן, במסגרת ילקוט הפרסומים 6774 מיום 20.3.14 פורסם ה"תעריף המוגדל בעד נסיעה באוטובוס":

תעריף מוגדל בעד נסיעה באוטובוס	
לפי פקודת התעבורה	
בתוקף סמכותי לפי סעיף 61 לפקודת התעבורה נוסח ש"ן (להלן – הפקודה) אני קובע את התעריף המוגדל בדלקמן:	
(א) נוסע באוטובוס שלא שילם את דמי נסיעתו, הקבוע בצו פיקוח על מחירי מצרכים ושירותים (מחירי נסיעה בקו שירות באוטובוסים ונחירי נסיעה ברכבת מקומית), התשע"ב-2012 (להלן – צו פיקוח), או נוסע שלא הצג או מסר כרטיס לאחר שנציג של בעל הרישיון ביקש זאת ממנו, ישלם תעריף מוגדל, שדרך הישובו מפורטת בסעיף קטן (ב), כלהלן:	
טור א'	טור ב'
בנסיעה שמחירה בטוח בשקלים חדשים	התעריף מוגדל בשקלים חדשים
עד 10.40	100
מ" 10.50 עד 18	120
מ" 18.10	180
(ב) התעריף המוגדל כאמור בטור ב' בסעיף קטן (א) חושב באופן הזה: רכיב של דמי סיפול קבועים בסך של 75 שקלים חדשים, בצירוף מחיר הנסיעה המרכזי בטוח המפורט בטור א' שלצדו כשהוא מוכפל ב"2.5, סכום כאמור עוגל לסכום הקרוב שהוא מכפלה של חמישה שקלים חדשים ובמקרה שאין סכום קרוב יעוגל הסכום כלפי מעלה.	
(ג) על אף האמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), לגבי נוסע הזכאי להנחה לפי צו הפיקוח, יראו את המחיר המרכזי לטוח בנוסחת החישוב, במחיר המרכזי שהיה משולם אחרי ההנחה.	
(ד) כאמור בסעיף 61ה(ב) לפקודה, בכל מקרה שבו התעורר ספק בדבר המקום שממנו יצא הנוסע, יחושבו דמי הנסיעה מתחנת המוצא של האוטובוס.	
(א) נוסע באוטובוס ששילם את דמי נסיעתו בסכום מופחת לפי צו הפיקוח אף על פי שאינו זכאי לכך, ישלם תעריף מוגדל שדרך הישובו מפורטת בסעיף קטן (ב), כלהלן:	

• ילקוט הפרסומים 6774 מיום 20.3.14 מצ"ב כנספח 7

19. הנה כי-כן, נתון המחוקק בידי הנתבעת את הסמכות לגבות תעריף מוגדל בגין אי תשלום דמי הנסיעה. ואולם, סמכות זאת ניתנה בכפוף לתנאים מסוימים אותם הנתבעת אינה מיישמת.
20. במסגרת סעיף 7 לצו פיקוח על מחירי מצרכים ושירותים (מחירי נסיעה בקווי שירות באוטובוסים ומחירי נסיעה ברכבת מקומית), תשפ"ב-2022 נקבעו אחוזי ההנחה לזכאים להסדר נסיעה:
- א. תושב ישראל מעל גיל 75 - 100%
 - ב. אזרח ותיק - 50%
 - ג. קטין - 50%
 - ד. סטודנט - 33%-50%
 - ה. נכה - 50%
 - ו. זכאי לקצבת שאירים או השלמת הכנסה - 50%
 - ז. עיוור - 50%
 - ח. חייל ומתנדב בשירות אזרחי - 100%
21. במסגרת סעיף 1(ב) להודעה על תעריף מוגדל בעד נסיעה באוטובוס מטעם המפקח הארצי על התעבורה נקבע כי התעריף יכלול דמי טיפול קבועים בסך 75 ₪ בצירוף מחיר הנסיעה שהוא מוכפל ב-2.5 ומעוגל למכפלת חמישה שקלים הקרובה.
22. כלומר, אם מחיר הנסיעה עומד על 10.4 ₪, הרי שהתעריף יורכב מדמי טיפול בסך 75 ₪ בתוספת מחיר הנסיעה * 2.5 - כלומר 100 ₪, כפי שנקבע בסעיף 1(א).
23. ואולם, בהתנהלותה מתעלמת הנתבעת מהוראת סעיף קטן 1(ג) להודעה:
- "ג) על אף האמור בסעיפים קטנים (א) ו-ב), לגבי נוסע הזכאי להנחה לפי צו הפיקוח, יראו את המחיר המירבי לטווח בנוסחת החישוב, כמחיר המירבי שהיה משלם אחרי ההנחה."
24. כלומר, כאשר הנישום זכאי להנחה אין לגבות ממנו סך של 100 ₪, אלא סך של 75 ₪ דמי טיפול ומחיר הנסיעה לה הוא זכאי*2.5.
25. כך, הנתבעת רשאית לחייב את התובעת מס' 1 בסך של 75 ₪ לאור ההנחה לה היא זכאית (100%) ואת התובעים 2 ו-4 בסך של 90 ₪ (75 ₪ + 5.2 ₪*2.5).
26. למרות זאת, גובה הנתבעת באופן שיטתי תעריף מוגדל בסך 100 ₪ גם מזכאי ההנחה וזאת בניגוד להוראות הדין החל.

27. במסגרת "הנחיות המפקח על התעבורה - פיקוח על תשלום דמי נסיעה בקו שירות באוטובוס" קבע המפקח הארצי על התעבורה בסעיף 5.8.16.2.1 כי במסגרת דרישת התשלום יצוין "סכום התעריף המוגדל אותו על החייב בתשלום לשלם".

- "הנחיות המפקח על התעבורה- פיקוח על תשלום דמי נסיעה בקו שירות באוטובוס" מצ"ב כנספח 8

28. כלומר, כבר בשלב הדרישה מוטלת על הפקח החובה לדרוש את התעריף המוגדל הספציפי אותו על הנוסע לשלם.

29. גם במסגרת הנחיה קודמת של המפקח הארצי על התחבורה "סמכות פקחים בתחבורה ציבורית באוטובוסים" נקבע בסעיף 6.4 כי "הנוסע בלי כרטיס, ומי שאינו מיצג או מוסר את כרטיסו לפי דרישה, ישלם לנציג את התעריף המוגדל הרלבנטי לאותו קו..."

- "סמכות פקחים בתחבורה ציבורית באוטובוסים" מצ"ב כנספח 9

30. במסגרת סעיף 6.6.3 להנחיה נקבע כי דרישת התשלום שתונפק במקום יכלול "סכום התעריף המוגדל אותו על הנוסע לשלם".

31. כלומר, חובה על הפקח כבר בעת ביצוע ההפרה לדרוש מן הנוסע את התעריף המדויק אותו עליו לשלם.

ג. חישוב חיובי היתר

32. מטבע הדברים התובעים אינם יכולים לאמוד במדויק את נזקי התנהלות הנתבעת, שכן אין בידיהם את כלל בסיס הנתונים המצוי בידי הנתבעת, בוודאי שלא בזמן אמת המתאפשרת לתקופת התביעה.

33. על פי פרסומים בתקשורת, בין היתר ראיון של מנהל הבקרה הארצי באגד, ניתנים ע"י פקחי הנתבעת מדי חודש כ-6,000 קנסות, כלומר 72,000 קנסות מדי שנה.

34. לאור העובדה שקטינים ואזרחים ותיקים מהווים כמחצית האוכלוסיה בישראל וכי הנזק הממוצע לכל חבר קבוצה עומד על סך של 15 ₪ (נזקם הממוצע של התובעים בענייננו) הרי שניתן להעריך כי הנזק בשבע השנים האחרונות עומד על סך של 3,780,000 ₪ בערכו הנומינלי.

35. לאחר קבלת כלל הנתונים הרלבנטיים מידי הנתבעת, יוכלו התובעים להעריך במדויק את מידתה האמיתית של גביית היתר.

תביעתם האישית של התובעים

36. לתובעת מס' 1, הזכאית לאור גילה להנחה מלאה, נגרם נזק בגין גביית תעריף מוגדל ביתר בסך 25 ₪.

37. לתובע מס' 2, הזכאי כקטין להנחה של 50%, נגרם נזק בגין גביית תעריף מוגדל ביתר בסך 10 ₪.

38. לתובעת מס' 4, הזכאי כקטין להנחה של 50%, נגרם נזק בגובה גביית תעריף מוגדל ביתר בסך 10 ₪.

ד. העילות המשפטיות

ד.1 הפרת חובה חקוקה

39. התובעים יטענו כי הנתבעת הפרה חובות חקוקות מכת הדין. יסודותיה של עוולת הפרת חובה חקוקה מנויים בהוראות סעיף 63 לפקודת הנזיקין, המורה כך:

"63. (א) מפר חובה חקוקה הוא מי שאינו מקיים חובה המוטלת עליו על פי כל חיקוק — למעט פקודה זו — והחיקוק, לפי פירושו הנכון, נועד לטובתו או להגנתו של אדם אחר, וההפרה גרמה לאותו אדם נזק מסוג או מטבעו של הנזק שאליו נתכוון החיקוק; אולם אין האדם האחר זכאי בשל ההפרה לתרופה המפורשת בפקודה זו, אם החיקוק, לפי פירושו הנכון, התכוון להוציא תרופה זו.

(ב) לענין סעיף זה רואים חיקוק כאילו נעשה לטובתו או להגנתו של פלוני, אם לפי פירושו הנכון הוא נועד לטובתו או להגנתו של אותו פלוני או לטובתם או להגנתם של בני-אדם בכלל או של בני-אדם מסוג או הגדר שעמם נמנה אותו פלוני."

40. לענייננו, הפרה הנתבעת את הוראות סעיף 61 לפקודת התעבורה וסעיף 1(ג) להודעת "תעריף המוגדל בעד נסיעה באוטובוס".

41. לעוולת הפרת חובה חקוקה חמש יסודות:

א. קיום חובה המוטלת על המזיק מכת החיקוק - כאמור, הדין החל מחייב את הנתבעת ליתן הנחה לזכאים בעת גביית התעריף המוגדל.

ב. החיקוק נועד לטובת הניזוק - אין חולק שמטרת הדין החל להגן על הצרכן ולהבטיח את זכויותיו. הלכה פסוקה היא כי רק בחתקיים שיקולים מיוחדים יקבע כי הוראת דין ספציפית לא נועדה להגנת הנפגע (ע"א 2351/90 יונה לסלאו נ' אמיל גמאל). כן נקבע כי יש לפרש בהרחבה את סעיף 63(ב) לפקודת הנזיקין כך שגם אם נועד להגן על הציבור כולו, הרי שיש לראותו ככזה שנועד להגן גם על היחיד.

ג. חמזיק הפר את החובה המוטלת עליו - התובעים יטענו כי הפגמים בהתנהלות הנתבעת מהווים הפרה בוטה של חובת הנתבעת כלפי חברי הקבוצה.

- ד. ההפרת גרמה לניזוק נזק- ההפרה גרמה לחברי הקבוצה נזק כלכלי ישיר בדמות תשלום יתר בגין התעריף המוגדל.
- ה. הנזק הינו מן הסוג אליו התכוון החיקוק- ברור ומובן כי מטרת המחוקק הינה להגביל את הנתבעת לתשלומים מירביים שהיא אינה זכאית לגבות מעבר להם.
42. נדמה כי אין ספק שבענייננו כלל התנאים הללו עומדים.
43. הפרת החובה החקוקה הביאה באופן ישיר לנזק כספי לחברי הקבוצה אשר נגבו מהם תשלומים ביתר.
- ד. 2. דיני עשיית עושר ולא במשפט**
44. כפי שפורט לעיל, הנתבעת בפעולותיה התעשרה ביתר ו"שלא על פי זכות בדין" ומשכך, בהתאם להוראות סעיף 1(א) לחוק עשיית עושר שלא במשפט, התשל"ט-1979 היא חייבת להשיב את שגבתה ביתר, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית.
- ד. 3. עוולת הרשלנות**
45. עוולת הרשלנות, כמפורט בסעיפים 35 ו-36 לפקודת הנזיקין, מורכבת משלושה יסודות: קיום חובת זהירות, הפרת חובת הזהירות וגרימה של נזק (ראה ע"א 145/80 ועקנין נ' מ.מ. בית שמש, פ"ד לז(1) 113, 122).
46. התובעת תטען כי כלל היסודות הללו קיימים בענייננו.
47. אין חולק כי הנתבעת חבה בחובת זהירות כלפי הקבוצה. מעבר לכך, הנתבעת הפרה את חובת הזהירות כאשר גבתה תעריף מוגדל מעבר לקבוע בדין החל ואין חולק כי נגרם לקבוצה נזק עקב כך.
48. התובעים וב"כ יבקשו לגזור את הגמול ושכר טרחתם כאחוזים מן ההשבה לקבוצה (5% לתובעים, 15% לב"כ) ושכ"ט וגמול נוספים בגין תיקון דרכי הנתבעת במבט צופה פני עתיד.
- מנגנון השבה**
49. בידי הנתבעת היכולת לאתר את נתוני חברי הקבוצה והיא מסוגלת לבצע השבה פרטנית ומלאה תחת פיקוח ממונה מטעם בית המשפט.
50. משכך, מנגנון ההשבה צריך לכלול את העברת כלל הנתונים לגבי חברי הקבוצה לידי הממונה ומתן פיצוי בגובה גביית היתר, בערכו הריאלי, לחשבונם. מקום בו לא יאותרו חברי הקבוצה עקב סיבות שונות (החלפת כתובת, ביטול כרטיס אשראי) יתבקש בית המשפט הנכבד להורות על העברת יתרת הכספים לקרן לניהול וחלוקת כספים שנפסקו כסעד שהוקמה מכח סעיף 27א לחוק התובענות.

51. בדיקה בפנקס התובענות מעלה כי לא הוגשה כנגד הנתבעת בקשה לאישור תובענה ייצוגית החולקת שאלות של משפט ועובדה עם הליך זה. במסגרת ת"צ 9775-01-23 פלונית נ' אגד נטען כי דמי הטיפול הנגבים ע"י הנתבעת אינם חוקיים.

ה. הסמכות

52. לבית המשפט הנכבד סמכות עניינית לדון בתובענה מתוקף הוראות חוק תובענות ייצוגיות.

53. לבית המשפט הנכבד גם סמכות מקומית לאור מהות הנתבעת כמספקת את שירותיה ברחבי המדינה.

54. לאור האמור לעיל, מתבקש בית המשפט הנכבד ליתן את הסעדים המפורטים בבקשה לאישור התובענה ובפתח התביעה. כן יתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את הנתבעת בהוצאות ההליך, גמול מיוחד לתובעים שטרחו עבור חברי הקבוצה ושכר טרחת עורכי הדין של התובעים, בצירוף מע"מ כחוק.

עו"ד עידן שטיינר,
ב"כ התובעים